

DOCENDO

DISCIMUS

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

ACADEMICA

„O guvernare bună implică două lucruri: primul, fidelitatea față de obiectul guvernării care este fericirea poporului, și, al doilea, cunoașterea mijloacelor prin care acest scop poate fi atins cel mai bine”

James Madison

DUPĂ TRANZITIE ,

Avatarurile dezvoltării

(Interogare a ceea ce suntem prin ceea ce facem)

PROBLEMA DEZVOLTĂRII

CUPRINS

- *De ce este dezvoltarea o problemă?*
- *Cât de complicată este problema?*
- *În ce mod înțelegem problema?*
- *Cum se rezolvă problema?*
- *Care este metoda noastră de rezolvare?*

Întrebări implicite

- De ce unele țări au atins **pragul specific** dezvoltării iar celelalte nu?
- Există **condiții irepetabile** de succes al dezvoltării?
- Structura lumii cunoaște evoluții de convergență sau de **divergență**?
- Este accesul la avuție o problemă rezolvabilă în **termenii democrației**?
- Avuția personală sau a națiunii constituie **suportul** dezvoltării?
- Puterea presupune **o anume distribuție** a avuției în lumea globală și în societatea revoluțiilor industriale?

Fața adevărului

Dezvoltarea este tematizată deschis

în termeni economici ca și când

ar fi o expresie a progresului material

și o consecință a emancipării lumii.

*De la prima revoluție industrială, însă,
problemele dezvoltării au soluții formulate*

prevalent în termeni de putere,

rostogolind o ierarhie a îndreptățirilor

prin tensiunea socială recurentă

învinși-învingători.

Partea I

ORIGINILE PROBLEMEI

Teorie vs. practică

*„Cauzele avuției și sărăciei națiunilor
– obiectul tuturor cercetărilor
din domeniul economiei politice”*

Malthus

Originile politice

- Economia ca știință se ocupă de numeroase **stări ideale** tratate ca și când sunt **posibilități practice** unanim accesibile.
 - breșa a fost făcută de către teoria avantajelor comparative (valorificarea **străpungerilor tehnice** ale primei revoluții industriale) și a fost lărgită de către teoria comerțului liber (menținerea puterii industriale prin metoda imperială/ **avantajul hegemonic**);
 - formele cele mai elaborate apar pe suportul teoriei echilibrului general (cu un maxim în politicile de austeritate) și au fost decantate ca strategii de către **religia creșterii** economice.

Idealismul economic

- **Teoriile ideale** din Economie susțin soluții funcționale pentru comunitățile sau indivizii care au capacitățile maxime:
 - Teoria avantajului comparativ aduce roade pe termen lung entității cu capacitatea productivă cea mai **avansată tehnologic**;
 - Teoria comerțului liber dă satisfacție concurențială economiei dintr-o țară **puternic dezvoltată**;
 - Politicile de austeritate **conservă** determinații fundamentali ai stării economiei dezvoltate;
 - ❖ În rest se activează tensiuni specifice **cercului vicios al sărăciei**, via reducerea potențialului de catching up.
 - ❖ Creșterea economică se dovedește organică în condițiile unei economii puternic structurată.
 - ✓ În economiile slab structurate, trebuie admis riscul stimulării intervenționiste.

Dublul limbaj

- Defectul major al rolurilor asumate de Știința Economică este acela de a fi instituit tăcerea în legătură cu o **imposibilitate practică**: accesul unanim la avuție (sau la proprietate).
- Sub impactul filosofiei îndreptățirilor universale a Epocii Luminilor, Economia a fugit de realitatea seducătoare, dar minoritară, a **învingătorilor mercantiliști**, alegând să aserteze în consecințele legii progresului general (fie spre *Epoca de Aur*, fie spre „*Noua Atlantidă*”).
- În bună măsură, Economia a marcat traseul său explicativ al corelației posibilități-nevoi în **formulă duplicitară**: social/individual, general/particular.

Răsturnarea perspectivei

- În plus, știința economică, odată cu studiile de macroeconomie, a elaborat teorii sensibile la **țintele guvernării**.
- Teoria dezvoltării, în forma clasică și cea de formă recentă, teoria convergenței și-au pliat concluziile pe așteptările sociale stimulate programatic în scopul asigurării **acceptanței proiectelor politice** de diferite extracții ideologice.
- Economia ca știință se face responsabilă de întreținerea **iluziei prosperității** prin metoda de rezolvare a problemei avuției în termenii filosofiei guvernării.

Saltul în gol

- Puterea, ca esență a politicii, a modelat dintotdeauna gândirea economică, cu deosebire în plan intern:
 - tiparele de guvernare și-au rafinat **funcția de utilizare a avuției națiunii**.
- A doua revoluție industrială, creând forța economică a SUA, a dus **disputa pentru putere** pe plan internațional, devenind o realitate globală începând cu miracolul industrial și comercial postbelic al Japoniei.
 - *Strategia Japoniei de dislocare a unei cote importante din piața globală prin străpungerile tehnologice ale celei de-a doua revoluții industriale a **reîncărcat** conceptul de dezvoltare.*

Iluzia rețetei

- Dezvoltarea economică, un efect cumulativ al industrializării și emancipării, nu a putut să fie concludentă prin **proiecte impuse**, cum a fost „Deceniul dezvoltării”, inițiativă a O.N.U. pentru eradicarea sărăciei în țările postcoloniale.
- **Eșecul stimulării** dezvoltării economice din rațiuni politice, în varianta statelor socialiste, a **marginalizat** studiile dedicate acestei teorii.
 - Realitatea s-a retras în statisticele fluide ale dezvoltării umane, iar recent ale dezvoltării sociale;
 - ❖ Banca Mondială și-a focalizat finanțarea pe activități care asigurau, în viziunea ONU concretețea unui supralicitat *Indice al Dezvoltării Umane*.

Rezultatul modernității

- Istoric, **sensul dezvoltării** este evidențiat de G7.
- G12 (țările emergente, componente ale G20)+UE reprezintă interfața dintre **falia dezvoltare/subdezvoltare**.
- Subdezvoltarea constituie o realitate de netăgăduit - fie în sensul încercării continue de **evadare** (Grupul de la Cancun - G23, al țărilor în curs de dezvoltare), fie în sensul de **stare acceptată** - pentru un „G” neoficial, dar extins la 186 de țări.

Dependența de start

- Țările dezvoltate sunt cele care au susținut primele două **revoluții industriale** și sunt promotoarele celei de-a treia revoluții industriale.
- Țările emergente și țările din UE care nu sunt în G7 au fost și, deocamdată, rămân în **siajul** țărilor dezvoltate, atât ca promotoare ale noii revoluții industriale, cât și ca potențial de convergență.
- Structura lumii, pe o parte, și structura populației, pe cealaltă parte, sunt fațete ale unei stări de natură ideală, surprinsă în elemente tendențiale de **statistica dispersiilor**.

Enclave ideatice

- Lecția amară a difuzării dezvoltării a zdruncinat credința în **valoarea practică** a soluțiilor propuse de teoria economică pentru prinderea valului prosperității.
- O perioadă, teoria dezvoltării a intrat în bucla modelului explicativ al **dependenței**, cu discursul de tip dihotomic centru-periferie.
- Teoria dezvoltării a supraviețuit în forme marginale impregnate de **teze ecologiste**;
 - ❖ Dezvoltarea și creșterea economice au căpătat adjective superflue (**durabilă, sustenabilă, participativă, incluzivă** etc.)
- Practica Statului Bunăstării (ținta instituțională a teoriei dezvoltării economice de manual) a fost pusă sub tirul **criticii neolibérale** pasionate de libertarianism.

Efecte neașteptate

- Credința răspândită de lucrările academice este că dezvoltarea constituie efectele benefice ale **creșterii economice** revărsate asupra stării generale a societății, în principal din punct de vedere al confortului posibil prin avuție;
 - Tiparul vine dinspre viziunea întemeiată pe teza **saturilor** calitative posibile ca urmare a acumulărilor cantitative, interpretată pe filiera evoluționismului social.
- Asocierea dezvoltării exclusiv cu creșterea economică în experiența teoretică și practică postbelică a avut **consecințe limitate**, oricum structura lumii infirmă maturizarea modernizării și sensul său democratic.

Deformarea esenței

- Dezvoltarea a ajuns să fie tratată ca problemă în termenii gravi ai **legitimării guvernării** (blestemul termenului scurt și al așteptărilor emoționale).
- Asumarea responsabilității evoluțiilor postcoloniale a ridicat dezvoltarea la rang de **politică a ajutorului global**.
- Războiul Rece a transformat politicile dezvoltării în armă a impunerii **supremației** în lume.
- Există o mare doză de inadecvare a practicilor dezvoltării economice de sorginte geopolitică (e. g. **controlul resurselor** energetice).
- Dezvoltarea economică a ajuns **esența puterii** într-o lume globalizată.

Partea a II-a

ÎNȚELEGEREA PROBLEMEI

Manual vs. experiență

*„Nu s-a aruncat nicio lumină nouă asupra motivului
pentru care țările sărace sunt sărace,
iar țările bogate sunt bogate”*

Samuelson

Identitate de împrumut

- Dezvoltarea economică este un termen născut sub influența teoriei spenceriene a **evoluționismului social** și a teoriei biologice darwiniene a selecției naturale.
- Prin origini, dar și prin **propensiunea teleologică**, dezvoltarea rămâne un concept difuz în conținut și confuz ca sens:
 - individual înseamnă o etapă a vieții în care se produc **acumulări experiențiale**;
 - social înseamnă progres, în sensul de desăvârșire a capacităților;
 - se asociază prin semnificații conceptului de creștere, provenind tot din biologie, având sensul de **adăugiri de proporții**;
 - ❖ Creșterea, în termeni biologici, este un proces cu limitări temporale.
 - ❖ Creșterea, în termeni economici, vizează termenul lung.

Adaptări fluide

- Raportate la societate, semnificațiile dezvoltării țin de **modelul cognitiv al organismului** și se pliază pe înțelesul de consecințe ale maturizării;
 - cea mai răspândită accepțiune a dezvoltării economice este cea de **etapă de maturitate a primei modernități**, deopotrivă ca efecte ale industrializării economiei și ale democratizării societății.
- Perspectiva eminentamente economică preferă sensul de acumulare a unei **mase critice de capabilități** în folosirea resurselor care să producă și reproducă standarde așteptate de bunăstare.

„Dezvoltarea socială constituie ansamblul de realizări din domeniul tehnologiei, **subzistenței**, organizării și **culturii**, cu ajutorul cărora oamenii se hrănesc, se îmbracă, își fac locuințe și se reproduc, explică lumea înconjurătoare, rezolvă disputele din cadrul propriilor comunități, își extind **autoritatea** asupra altor comunități și se apără împotriva încercării altora de a-și extinde **puterea**”

Ian Morris

Semne de îndoială

- S-ar putea ca dezvoltarea să fie o teorie greșit construită ca perspectivă sau pur și simplu aceasta devine realitate în **condiții foarte speciale**, poate chiar irepetabile!
- Dilema cea mai persistentă: *dezvoltarea economică este rezervată unui grup restrâns de țări sau este **accesibilă tuturor**?*
- În ultimele decenii pare că globalizarea favorizează dezvoltarea țărilor care urmează strategii de puteri globale sau susțin **aranjamente geopolitice** de acces la resursele energetice.

Insularizarea dezvoltării

- Problema dezvoltării pare să fie greșit formulată ca posibilitate în termeni de **egalitate de șansă**:
 - Doar țările care au creat și valorificat avantajele revoluțiilor industriale au ajuns să fie dezvoltate și doar acele persoane din societate care au ajuns să fie agenți sau să lucreze în aval și în amonte de structurile de tip industrial au beneficiat semnificativ de **efectele dezvoltării**.
- Miza excesivă pe creșterea economică nu a avut rezultate așteptate, forțarea pe termen lung a energiilor ajungerii din urmă generând **blocaje în loc de evadare** din subdezvoltare.

Dimensiuni perceptive

- Dezvoltarea economică și-a conturat acțional și conceptual două aliniamente:
 - **progresul tehnologic** ca materializare a științei;
 - **emanciparea socială** ca efect al democrației.
- La nivelul practicii de guvernare, dezvoltarea economică este o consecință a **industrializării** autoreproductive și a funcționalizării statului de drept.
- Ca stare generală a sistemului societal dezvoltarea este o **posibilitate** dependentă de configurarea reală a celor două aliniamente.

Gravitatea percepției

- Dezvoltarea economică a devenit tot mai mult o problemă înțeleasă ca posibilitate de **acces** la drepturile și libertățile lumii.
 - Raportul unei țări cu lumea, identificarea și **poziționarea** ei în conștiința vremii, ca și definirea idealului societal sunt formulate în termeni de dezvoltare economică.
 - Individul își motivează identitatea folosindu-se de semnificații ce țin de dezvoltare, înainte de toate de **avuție, educație, confort**.
- Dezvoltarea a intrat în rândul problemelor raportate la **tensiunea drepturilor omului**.

Consecințe perverse

- Țările dezvoltate și țările periferice constituie distincția care dă sens **fluxurilor de resurse** în economia globală.
 - Transferul potențialului de dezvoltare a devenit o problemă strategică cu **efecte asimetrice**.
 - ❖ Forța de propagare a dezvoltării prin intermediul locurilor de muncă cu **salarizare minimală** nu are impactul critic așteptat.
 - ❖ Costurile reduse ale muncii atrag **delocalizarea** industriilor, facilitățile fiscale - investițiile străine directe, economisirea și dobânzile ridicate – investițiile de portofoliu și retail-ul.
- *Se spune că o țară bogată tinde să rămână bogată, în timp ce o țară săracă tinde să fie și mai săracă* (Twin Peaks Wealth Distribution-Danny Quah).

Starea de fapt

- Încercarea de evadare din periferie se dovedește o problemă cu **soluții greu accesibile**, contradictorii, de lungă durată.
 - Provocarea maximă o constituie **structura economiei**, în care forțele de tip industrial trebuie să devină preponderente;
 - Economiiile **monoramură sau monocultură** nu susțin decât conjunctural procesul de acumulare a avuției;
 - Potențialul de convergență nu poate fi eficient în condițiile **decalajelor** tehnologice și de expertiză.

Bariere nonstandard

- În lumea globală de astăzi starea de dezvoltare a devenit **cheia accesului la putere**.
 - Condiționalitățile comerțului liber pot fi satisfăcute în funcție de **strategii complexe promoționale cu expertiză și logistică consolidate**;
 - Specializarea economiei și nișele de piață generează **rigidități în ciclurile acumulării**;
 - Finanțarea economiei este posibilă cu menținerea **stabilității** economice și/sau politice;
 - Deschiderea economiei ridică provocarea rezilienței strategiei pentru **industrii embrionare**.

Partea a III-a

SOLUȚIA PROBLEMEI

Știință vs. politică

„Secretul vieții este să continuăm să gândim.

Și să încetăm să ne gândim la noi”

Rita Levi-Montalcini

Tipologia soluțiilor

- Problema dezvoltării economice are două feluri de soluții: **geostrategice și naționale**.
- *Soluțiile geostrategice* sunt specifice statelor **puternice** și sunt menite să conserve avantajele lor.
 - Pentru a ajunge în actuala poziție, aceste state au aplicat însă, fără excepție la începutul dezvoltării lor, soluții naționale.
- *Soluțiile naționale* sunt specifice statelor cu **voință de dezvoltare** și presupun recurs la întărirea funcțiilor de intervenție și prevenție ale statului național pentru susținerea unui curs al dezvoltării prin industrializare, protecționism și educație.

Soluția câștigătoare

- Soluția geostrategică are următoarele **componente**:
 - comerțul liber și piețe globale;
 - libera circulație a capitalului;
 - prevalența funcțiilor pieței în raport cu valorile societății (piețele controlează statele).
- Realitatea creată de soluția geostrategică conservă avantajele de poziționare discreționară a statelor dezvoltate în **vârful piramidei** dezvoltării.
 - ✓ Liniile de forță ale acestei realități fixează baza piramidei și reduc la limită posibilitățile de ascensiune spre vârf.

Durată și extensie

- Soluțiile geostrategice au debutat **după industrializarea** Marii Britanii (secolul XVIII-lea) și au o extensie maximă după căderea comunismului (sfârșitul secolului XX)
- Beneficiarele absolute ale soluției geostrategice sunt SUA după 1945.
- Din punct de vedere european, beneficiara absolută este Germania, după reunificare.
- De trei sferturi de secol, o singură țară, Japonia, în urma unui parcurs anterior de un secol de industrializare, a intrat în **clubul țărilor** dezvoltate economic.

Alternativa potențială

- Soluția națională are drept componente posibile;
 - Miza pe **resursele interne**, naturale și financiare;
 - Folosirea condiționată a **capitalului străin**;
 - Dezvoltarea **industriilor tinere**, generatoarele nișelor de competitivitate;
 - **Intervenția**/protecția statului;
 - Deficit bugetar în limite permise suplimentării surselor de **investiții de dezvoltare**;
 - **Folosirea inflației** în marje presupuse de impulsionarea cheltuielilor de investiții de dezvoltare;
 - Formarea și consolidarea **elitei** economice și administrative.

***Soluțiile naționale
sunt astăzi **potențiale**,
realitatea globală fiind
configurată de presiunea
acceptării invariabile
a consecințelor specifice
soluțiilor geostrategice.***

Repere istorice

- Soluția națională are **caracter istoric**, aplicarea ei s-a făcut cu succes de către toate țările dezvoltate la începuturile dezvoltării lor (G 7).
- Cel mai spectaculos caz de aplicare a soluției naționale este cel al SUA, începând cu 1776 până la Acordul de la Bretton Woods.
- Anglia a recurs la soluția națională, de tip **protecționist**, pentru a face posibilă industrializarea în secolul al optisprezecelea și consolidarea imperiului, iar Germania prin desfășurarea proiectului Bismarck de **unificare vamală** a landurilor, pregătire în școli de meserii și industrializare.

Excepția reușitei

- Astăzi aplicarea soluției naționale se poate face doar în **condiții excepționale**. Excepția recurgerii la soluția națională în ultima jumătate de secol (în care s-a manifestat supremația soluției geostrategice) este Coreea de Sud.
- Țările care s-au alăturat G7, alcătuind G20, sunt adepți ale soluției naționale (cu deosebire grupul **BRIC**)
- Caracteristica distinctivă a țărilor care s-au dezvoltat deja (G7) și progresiv și a celor care au evadat din categoria țărilor în dezvoltare și subdezvoltate (diferența până la G20, adică BRIC + 9) este **combinarea** soluției naționale cu soluția geostrategică.

Grupare concentrică

- Țările din afara G20 cuprind:
 - grupul țărilor care au mers în **trena** și în ritmul G7 (țări euroatlantice);
 - grupul țărilor **postcoloniale**;
 - grupul țărilor **postcomuniste** (fără Rusia și China).
- *Țările euroatlantice* din afara G7 au fie **economii financiare agresive** (Olanda, Luxemburg), fie **structuri productive eficiente** (țările scandinave).
- *Țările postcoloniale* (Africa, Asia de Sud-Est, Orientul Mijlociu, America Latină) sunt dependente de inițiativa economică a G20 sau tind să devină **sateliți** ai țărilor BRIC (China a cumpărat terenuri imense în Africa, unde are zeci de mii de experți economici).

Sfârșitul experimentului

- *Țările postcomuniste* (europene, asiatice și din America Latină) sunt pe cale de a se **transforma**, prin aplicarea soluției geostrategice unipolare promovată, începând cu 1990, sub denumirea *Consensul de la Washington*.
- Componentele tari ale *Consensului de la Washington* sunt **liberalizarea și privatizarea** absolute.
 - Liberalizarea și privatizarea nu duc inevitabil la formarea și funcționalizarea pieței.
- Consecința neașteptată asupra țărilor în tranziție constă în **controlul statelor** de către piețele consolidate.
- Capitalismul corporatist favorizează în economiile de tranziție tendințele specifice unei **piețe de consum** pentru excedentul comercial al țărilor dezvoltate.

Întoarcerea buclei

- Consecințele de etapă a traiectoriei urmate în tranziție:
 - **schimbarea dependenței externe** existente până atunci prin alipirea la inițiative economice și politice regionale (Uniunea Europeană, siajul chinez sau gravitația nord-americană);
 - valorificarea forței de tracțiune a apartenenței la **structuri economice postnaționale** (piața unor zone de tip integrativ continental/regional);
 - **acceptarea constrângerilor** privind modelul de dezvoltare urmat și tipul de guvernare economică utilizat;
 - **deschiderea** totală a economiei.
 - povara **decalajului de experiență** în gestionarea resurselor specifice globalizării.
- Excepțiile transformărilor postcomuniste (o consecință a soluției geostrategice a *Consensului de la Washington*) au fost China și, după unele ezitări, Rusia.

Partea a IV-a

PROBLEMA NOASTRĂ

Noi vs. noi

*„România nu a devenit niciodată o «inimă»
pentru că nu a știut, în nici un moment
al existenței sale,
să subscrie la legile istoriei viitorului”*

Jacques Attali

ieșirea din periferie

- Provocarea pentru România este să definească **o cale de ieșire** din contextul subdezvoltării având în vedere următoarele:
 - *recursul la soluția geostrategică este imposibil;*
 - *apelul la soluția națională este moderat de constrângerile cadrului de acțiune economică postnațională.*
- În noul context, **consecințele** specifice de țară integrată în UE, beneficiară a fondurilor de coeziune și structurale ca suport al convergenței, precum și cele provenite din acordurile cu FMI , sunt:
 - **refacerea echilibrelor** prin temperarea consumului;
 - **reducerea investițiilor;**
 - **scăderea intrărilor de capital.**

Eficientizarea căii

- Tranziția la economia de piață a avut drept rezultat intrarea economiei României în **zona de influență** a economiilor din regiune care au:
 - **capitalizare** puternică;
 - programe privind **întărirea capacității** sistemului de companii pentru a face față forțelor concurențiale ale pieței;
 - **sistem financiar și bancar propriu** pregătit să reziste fluxurilor comerciale și valutare globale;
 - capacitate de **preluare a piețelor** de către propriul capital;
 - proiecte geostrategice de tip regional destinate menținerii pe **creasta valului globalizării**.

Limitări profunde

- *Ca principal suport al dezvoltării, creșterea economică este în România o problemă cu soluție unică imposibil de aplicat în integralitate: **investițiile**.*
- Ritmul de creștere economică cu efect de dezvoltare (efect de bunăstare, în primul rând) de peste cinci la sută au fost posibile doar în condiții inflaționiste, în principal fiind vorba de **creștere pe datorie**. Asigurarea necesarului de investiție din profitul capitalului străin nu este dovedită. Repatrierea profitului, în genere a valorii adăugate, este o practică generală.
- Investițiile publice rămân practic limitate la dimensiunea prelevărilor bugetare din profitul diminuat și din impozitele pe salarii, ambele **prea mici** ca să permită constituirea fondurilor necesare străpungerii cercului subdezvoltării.
- Companiile de importanță sistemică, aproape toate cu capital străin, sunt legate de economiile țărilor de origine prin **partea decisivă a fluxurilor** financiare și comerciale.

Resortul integrării

- România a intrat în Uniunea Europeană în apogeul bulei speculative ce cuprinsese economia globală.
- Fondurile nerambursabile de la UE sunt destinate rezolvării unor probleme cu **impact redus** asupra dezvoltării, în sensul de susținere a atenuării efective a decalajelor față de țările din Zona Euro.
 - Fondurile nerambursabile pentru investiții cu efect de propagare sunt blocate sau sunt insuficiente.
- Intrările de capital au în principal destinație de **portofoliu**, mărimea lor fiind o variabilă conjuncturală, dependentă de diferențele dintre dobânzile mari de la noi și cele foarte mici din țările dezvoltate.
- Investițiile străine directe preferă retail-ul, strategia dominantă fiind cea a **recuperării costurilor** pe termen scurt.
- **Partea cea mai randamentală a populației lucrează în țări ale UE.**

Cauze sensibile

- Un aspect care amplifică consecințele stării de subdezvoltare ține de **mentalitate**:
 - Practica eternei **reluări a proiectelor** de dezvoltare, absorbite de mecanica schimbărilor de regim sau de guverne;
 - **Circularitatea *tendințe interne – tendințe externe*** s-a manifestat într-un ritm care a estompat efectele de dezvoltare;
 - **Presiunea adoptării modelelor regionale** (de dependență, dar și de independență) a anihilat creativitatea forțelor proprii, linia de continuitate a identității, prestigiul și recunoașterea ca teritoriu unde locuitorii știu ce vor și fac ceea ce-și propun.

Starea de urgență

- În esență, datorită acestor abordări, dezvoltarea a devenit astăzi o **triplă problemă**:
 - de reconstrucție a economiei naționale;
 - de regenerare a forțelor industriale;
 - de refacere a potențialului de forță de muncă.
- Decalajul regional de dezvoltare este înaintea de toate un **decalaj de strategie** de reformă:
 - ❖ România n-a mai păstrat aproape nimic din elementele definitorii ale conceptului de *economie națională funcțională în regim integrat*, devenind o economie de locație a capitalului străin.

Străpungerea inteligentă

- Orice variantă de **creare a capitalului** românesc trebuie folosită.
- Țintele recapitalizării românești trebuie să pornească de la **refacerea potențialului de finanțare**, iar apoi să se refacă potențialul industrial.
- Teoria că pentru România soluția ar fi **relansarea** agriculturii și înviorarea turismului nu se verifică a fi fost pivoți în strategia și practica țărilor care au forțat calea dezvoltării.
 - Acestea sunt **măsuriacompaniatoare** celor privind capitalizarea bancară și reindustrializarea economiei.
- Opțiunea pentru dezvoltare este vitală și ca atare urgentă, iar soluțiile sunt de natură excepțională pentru că nu pot contraveni **contextului extern** și regimului juridic internațional al României.

Recursul la adevăr

- În fapt, dezvoltarea este o fază avansată a modernizării, care economicește presupune configurarea structurilor receptive și propulsive ale revoluțiilor industriale (economii dezvoltate sunt eminentemente industrializate și generează ciclic industrii performante).
- Ciclurile de modernitate devin apanaj al instituționalizării deciziei strategice, care înseamnă **efort coerent transgenerațional** pentru menținerea economiei pe valul dezvoltării.
- **Prevalența efortului propriu** este hotărâtoare, iar aceasta presupune decantarea tradiției permisivă inovației lucrative, riscului asumat și finalității sociale.

Centralitatea elitei

- Dezvoltarea este în România o **dublă problemă**:
 - de proiect;
 - de agent.
 - ❖ Acolo unde dezvoltarea a fost abordată din perspectiva ei ca **proiect** a fost esențială existența **agentului**.
- Centrarea universului definitiv al elitei românești pe obiectivul dezvoltării presupune **inculcarea** valorilor, metodelor și rosturilor dezvoltării economice ca substanță a profilului identitar al națiunii.
 - ❖ **Elita țării are o singură rațiune: Proiectul!**

Descătușarea acțiunii

• Dezvoltarea este posibilă prin promovarea valorilor **tetradei proiective** și funcționale specifice modernității lumii:

- ✓ Cultura generală;
 - (*fondul comunicational al societății*)
- ✓ Cultura antreprenorială;
 - (*fondul randamental al societății*)
- ✓ Cultura legalității;
 - ❖ (*fondul de coeziune și stabilitate al societății*)
- ✓ Cultura democrației;
 - (*fondul inovativ al societății*)

Comportamentul țintit

- Societatea și statul se află în fața unei provocări esențiale, de natură ultimativă:
 - ❖ Configurarea **elitei naționale** responsabilă de maturizarea trendurilor modernității;
 - *Apare drept hotărâtoare problema **educației**, căreia să i se definească efectul strategic: **profilul uman pe care-l vizează ca elită**.*
- Rolul elitelor este de a intermedia **confortul românilor** în țara lor cu standardele lumii globale:
 - ✓ *Ca să fim noi înșine aici, trebuie să știm să fim noi înșine oriunde!*

MULTUMESC

PENTRU

AVENTIE!

BIBLIOGRAFIE

- **Allen, Robert C.**, *The British Industrial Revolution in Global Perspective*, Cambridge University Press, 2009
- **Barro, Robert.J.**, *Determinants of Economic Growth: a cross-country empirical study*. MIT Press, 1997
- **Barro, Robert.J. & Sala-i-Martin, X.**, *Economic Growth*, MIT Press, 2004
- **Baumol, William et al.**, *Capitalismul bun, capitalismul rău și economia dezvoltării și a prosperității*, Editura Polirom, 2009
- **Castells, Manuel**, *The Informatin Age: Economy, Society, and Culture*, Blackwell, (3 Volume),1996/1998
- **Chang, Ha-Joon**, *Kicking Away the Ladder: Development Strategy in Historical Perspective*, Anthem Press, 2000
- **Chang, Ha-Joon**, *Samaritenii cei răi. Mitul liberului schimb și istoria secretă a capitalismului*, Editura Polirom, 2012
- **Chirot, Daniel**, *Schimbare socială într-o societate periferică. Formarea unei colonii balcanice*, Editura Corint, 2002
- **Diamond, Jared**, *Virusi, arme și oțel. Soarta societăților umane*, Editura ALL, 2001
- **Dinu, Marin**, *Economia de dicționar. Exerciții de îndemânare epistemică*, Editura Economică, 2010

- **Ferguson, Niall**, *Civilizația. Vestul și restul*, Editura Polirom, 2011
- **Galbraith, John.K.**, *The Nature of Mass Poverty*, iUniverse, 2001
- **Gerschenkron, Alexander**, *Economic Backwardness in Historical Perspective*, Belknap Press, 1962
- **Hirschman, Albert, O.**, *The Strategy of Economic Development*, Yale University Press, 1958.
- **Isărescu, Mugur C.**, *Reflecții economice. Piețe, bani, bănci*, Editura Expert, 2006
- **Kaldor, Nicholas**, *Causes of Growth and Stagnation in the World Economy*, Cambridge University Press, 1996
- **Kennedy, Paul**, *Ascensiunea și decăderea marilor puteri. Transformări economice și conflicte militare din 1500 până în 2000*, Editura Polirom, 2011
- **Landes, David S.**, *Avuția și sărăcia națiunilor. De ce unele țări sunt atât de bogate, iar altele atât de sărace*, Editura Polirom, 2013

- **Lewis, William.A.**, *The Theory of Economic Growth*, Harper Torchbooks, 1970
- **Manent, Pierre**, *Metamorfozele cetății. Eseu despre dinamica Occidentului*, Editura Humanitas, 2012
- **Myrdal, Gunnar**, *Economic Theory and Under-Developed Regions*, Gerald Duckworth, 1957
- **Morris, Ian**, *De ce Vestul deține încă supremația și ce ne spune istoria despre viitor*, Editura Polirom, 2012
- **Murgescu, Bogdan**, *România și Europa. Acumularea decalajelor economice (1500-2010)*, Editura Polirom, 2010
- **North, Douglass**, *Structure and Change in Economic History*, Norton, 1981
- **Polanyi, Karl**, *The Great Transformation: The Political and Economic Origins of Our Time*, Beacon Press, 2011
- **Pomeranz, Kenneth**, *Marea divergență. China, Europa și nașterea economiei mondiale moderne*, Editura Polirom, 2012
- **Porter, Michael**, *The Competitive Advantage of Nations*, The Free Press, 1990
- **Quah, Danny T.**, *Twin peaks: Growth and convergence in models of distribution dynamics*. *Economic Journal*, 106(437):1045–55, 1996.

- **Rifkin, Jeremy**, *The Third Industrial Revolution. How Lateral Power is Transforming Energy, the Economy, and the World*, Palgrave MacMillan, 2011
- **Rostow, Walt.W.**, *The Stages of Economic Growth: A Non-Communist Manifesto*, Cambridge University Press, 1960.
- **Rostow, Walt.W.**, *Politics and the Stages of Growth*, Cambridge University Press, 1971
- **Schumpeter, Joseph**, *The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle*, Transaction Publishers, 1982
- **Spencer, Herbert**, **On Social Evolution**, University Of Chicago Press, 1972
- **Vlăsceanu, Lazar**, *Politică și dezvoltare. România încotro?*, Editura Trei, 2001
- **Wallenstein, Immanuel**, *Sistemul mondial modern. Agricultura capitalistă și originile economiei mondiale europene in secolul al XVI-lea (Vol.1 și Vol.2). Mercantiliștii și consolidarea economiei mondiale europene, 1600-1750 (Vol.3 și Vol.4)*, Editura Meridiane, 1992,1993